

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 183/2024-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou, Štúrova 20, Košice, proti postupu Mestského súdu Bratislava I v konaní sp. zn. B1-2Nt/21/2017 takto

rozhodol:

- Postupom Mestského súdu Bratislava I v konaní sp. zn. B1-2Nt/21/2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
- Mestskému súdu Bratislava I **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. B1-2Nt/21/2017 konal bez zbytočných prieťahov.
- Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **1 000 eur**, ktoré **je** Mestský súd Bratislava I **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Mestský súd Bratislava I **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **530,86 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyni sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. novembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú česť podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

postupom mestského súdu v konaní sp. zn. B1-2Nt/21/2017. Žiada prikázať mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov a o priznanie finančného zadosťučinenia 6 000 eur a náhrady trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 183/2024-13 z 26. marca 2024 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v časti, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom mestského súdu v označenom konaní. Vo zvyšnej časti ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

II.

Skutkové východiská a sťažnostná argumentácia

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že v napadnutom konaní vedenom pred mestským súdom o jeho žiadosti o zahalenie odsúdenia dochádza k zbytočným prietahom. Žiadosť o zahalenie odsúdenia rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) z 11. apríla 2005 bola podaná 8. decembra 2017. Okresný súd (od 1. júna 2023 mestský súd, pozn.) uznesením sp. zn. 2Nt/21/2017 z 3. decembra 2019 žiadosť sťažovateľa zamietol. Na základe sťažnosti sťažovateľa Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 3Tos/10/2020 z 18. februára 2020 uvedené uznesenie okresného súdu zrušil, pričom poukázal na to, že súd prvého stupňa rozhodol bez toho, aby zistil všetky rozhodujúce skutočnosti potrebné na rozhodnutie o zahalení odsúdenia sťažovateľa. Predmetné uznesenie krajského súdu bolo okresnému súdu doručené 25. februára 2020.

4. Sťažovateľ sa mailmi z 13. apríla 2022 a 30. januára 2023 opakovane domáhal rozhodnutia o jeho žiadosti a 27. júna 2023 podal aj sťažnosť na nečinnosť súdu v konaní. Krajský súd uznesením sp. zn. 1Ntro/1/2023 z 8. augusta 2023 zamietol sťažnosť sťažovateľa z dôvodu, že spis krajského súdu sp. zn. 16T/1/2017 sa nachádza od 9. júla 2021 na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) a dosiaľ nebol pripojený, teda nebola zistená nečinnosť súdu prvého stupňa. Aj predseda mestského súdu oznámením zo 7. júla 2023 sťažovateľa informoval, že spis bol 9. marca 2020 pridelený novému zákonnému sudcovi, ktorý 25. mája 2020 začal vykonávať úkony smerujúce ku skončeniu veci, pričom čaká na pripojenie spisu krajského súdu sp. zn. 16T/1/2017 nachádzajúceho sa na najvyššom súde. Spisová kancelária vykonáva kontinuálne úkony a dopyty na najvyšší súd smerujúce k pripojeniu predmetného spisového materiálu.

5. Sťažovateľ poukázal na celkovú dĺžku napadnutého konania, ktorá je nezlučiteľná s jeho namietanými základnými právami. Nerozhodnutie o žiadosti sťažovateľa počas 6 rokov trvania napadnutého konania so zdôraznením, že nejde o skutkovo a právne zložitú vec, vedie sťažovateľa k presvedčeniu, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní dochádza nielen k porušovaniu jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, ale aj práva na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

6. Mestský súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti popísal priebeh napadnutého konania a konštatoval, že v intenciách možností konal riadne. Zdôraznil, že spisová kancelária od 25. mája 2020 kontinuálne vykonávala dopyty smerujúce k pripojeniu spisu krajského súdu sp. zn. 16T/1/2017 potrebného na rozhodnutie vo veci.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04). Pre naplnenie práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány (napr. všeobecné sudy) vec len prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony (bez ohľadu na ich počet) a právoplatne nerozhodli (napr. I. ÚS 118/02).

8. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným prieťahom, a teda či bolo alebo nebolo porušené základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04, I. ÚS 398/2016). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu prerokovanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

9. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, kde je sťažovateľ žiadateľom o zahľadanie odsúdenia, ústavný súd konštatuje, že obdobné konania možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva, preto dĺžka konania pred súdom nebola závislá od skutkovej či právnej náročnosti prerokovanej veci.

10. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným prieťahom.

11. Napokon ústavný súd hodnotil postup mestského súdu (resp. okresného súdu) z hľadiska existencie zbytočných prieťahov v doterajšom priebehu napadnutého konania, vychádzajúc z ústavnej sťažnosti, z vyjadrenia mestského súdu a z predloženého súdneho spisu.

12. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na uznesenie krajského súdu sp. zn. 3Tos/10/2020 z 18. februára 2020, ktorým bolo zrušené uznesenie okresného súdu vydané v napadnutom konaní o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o zahľadanie odsúdenia a uložené súdu prvého stupňa, aby vo veci znovu konal a rozhodol. Dôvodom uvedeného rozhodnutia krajského súdu bola predčasnosť

a nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktorý rozhodol bez toho, aby zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie. Z uvedených skutočností vyplýva nesústredená a neefektívna činnosť okresného súdu, ktorá spôsobila prieťahy v napadnutom konaní.

13. Nielen nečinnosť, ale aj nesprávna, nesústredená a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou (dohovorom) zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o jeho veci rozhodol (m. m. I. ÚS 688/2014).

14. Pokiaľ ide o argument mestského súdu o kontinuálnom vykonávaní dopytov smerujúcich k pripojeniu spisu krajského súdu sp. zn. 16T/1/2017 potrebného na rozhodnutie vo veci, ústavný súd z predloženého súdneho spisu zistil, že po žiadosti okresného súdu z 28. októbra 2020 o zaslanie uvedeného spisu (na ktorú nie je evidovaná odpoveď) okresný súd opätovne žiadal o jeho zaslanie až 10. novembra 2021, teda po vyše roku. V danom období tak súd nebol dostatočne aktívny vo vzťahu k zaobstaraniu podkladov pre rozhodnutie o žiadosti o zahľadanie odsúdenia. Uvedené je potrebné zdôrazniť aj vzhľadom na skutočnosť, že požadovaný spis sa na najvyššom súde z dôvodu rozhodovania o dovolaní nachádzal od 9. júla 2021.

15. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

16. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom mestského súdu došlo k porušeniu označeného práva sťažovateľa, mu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov, pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľa právoplatne skončená.

17. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

18. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadostučinenia 6 000 eur, čo odôvodnil odopieraním statusu bezúhonnej osoby v dôsledku nečinnosti súdu, ako aj nerovnosťou vo vzťahu k iným osobám v situáciách, keď je bezúhonnosť podmienkou výkonu určitej činnosti či povolania.

19. Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

20. Pri určení primeraného finančného zadostučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

21. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného mestským súdom, resp. jeho právnym predchodcom, ako aj na jeho uvedenú neodôvodnenú nečinnosť a nesústredenú a neefektívnu činnosť, berúc do úvahy predmet konania na mestskom súde, správanie sťažovateľa, ako aj všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval priznanie 1 000 eur pre sťažovateľa za primerané

finančné zadost'účinenie. Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadost'účinenia, ktorú už ústavný súd nepovažoval za primeranú, návrhu sťažovateľa nevyhovel.

V.

Trovy konania

22. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

23. Ústavný súd podľa § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľovi náhradu trov konania 530,86 eur z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2023 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti) v hodnote po 208,67 eur vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 12,52 eur. Uvedené sumy sa zvyšujú o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 %, keďže právna zástupkyňa sťažovateľa je platiteľkou tejto dane.

24. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. mája 2024

Robert Šorl
predseda senátu